

ZDOBIENIE DREWNA WYPALANIEM

Jednym z łatwiejszych i mało skomplikowanych sposobów dekorowania wyrobów z drewna jest wypalanie wzorów na ich powierzchni. Można to robić odpowiednio ukształtowanymi gorącymi wzornikami albo, co jest dużo wygodniejsze i możliwe w warunkach amatorskich, specjalnymi wypalarkami elektrycznymi z wymiennymi końcówkami. W sklepach Składnicy Harcerskiej bywają w sprzedaży gotowe wypalarki produkcji radzieckiej, można jednak wykonać taką wypalarkę samodzielnie i to stosunkowo prosto.

Do budowy wypalarki można użyć np. transformatora ze starego odbiornika radiowego (rys. 1). W transformatorze tym będzie wykorzystane uzwojenie pierwotne do włączenia do sieci na 220 V oraz uzwojenie wtórne z odczepami wtórnymi o napięciu około 2–6 V. W wypalarku autora użyto transformatora o napięciu wyjściowym 5 V. Transformator należy umieścić na płycie izolacyjnej, np. z grubej sklejk. Wszystkie połączenia i styki transformatora muszą być osłonięte odpowiednią obudową, którą można zrobić tak-

że ze sklejk. W obudowie należy wywiercić kilka otworów dla odprowadzenia ciepła z grzejącego się transformatora.

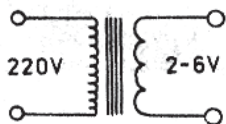
Do wtórnego uzwojenia transformatora przyłącza się rączkę z przewodami doprowadzającymi prąd do elementu „piszącego”. Przewody można dołączyć na stałe do transformatora za pomocą wtyczek bananowych. Ten drugi sposób zastosowano w wypalarku wykonanej przez autora.

Korpus uchwytu wykonany jest z twardego drewna, można do tego celu wykorzystać element starego mebla np. nogę od krzesła. Sposób wykonania uchwytu przedstawiony został na rys. 2, natomiast na rys. 3 widzimy dwa rodzaje bolców doprowadzających prąd do elementu grzejnego.

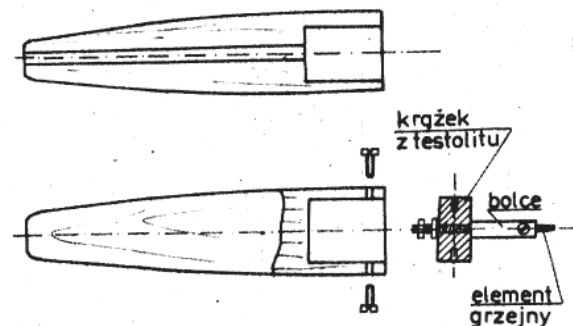
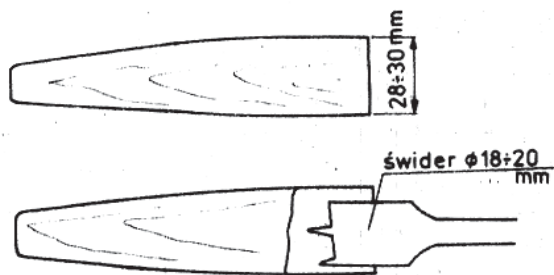
Bolce przedstawione na rys. 3a, wykonane z mosiężnego pręta, są trudniejsze do zrobienia, ponieważ jeden z ich końców musi być podtoczony na średnicę 3 mm, i nagwintowany. W drugim końcu bolca wierci się otwór $\varnothing 1,5$ mm, przesunięty z jego osi w celu wzmocnienia gwintu dla wkreśtu mocującego element grzejny.

Ponieważ wykonanie takich bolców może sprawić nieco kłopotu, można je wy-

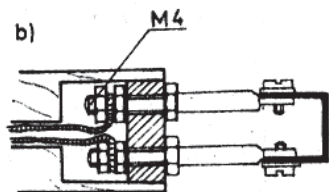
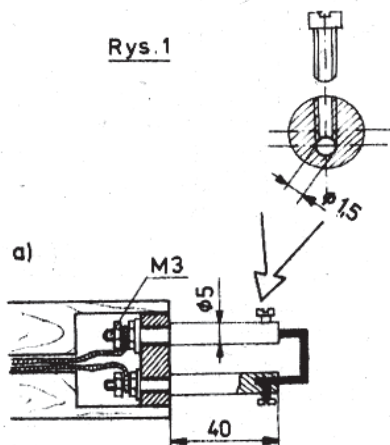

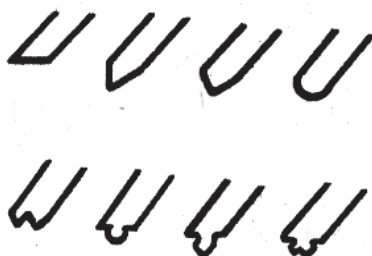
Rys.1

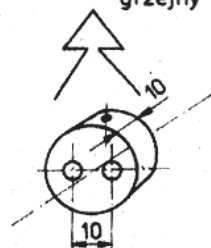
Rys.2

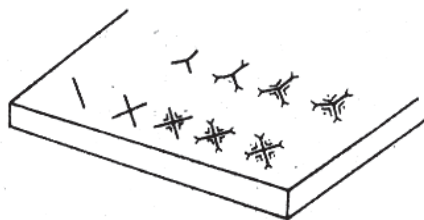
Rys.3

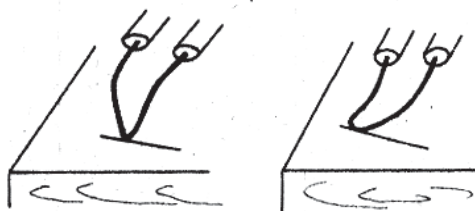
Rys.4

Rys.5

Rys.7

Rys.6

konać w prostszy sposób z zużytej wtyczki sieciowej (rys. 3b).

Sposób osadzenia bolców w krążku izolacyjnym, oraz mocowania samego krążka, jasno wynika z rysunków i nie powinien sprawić większych trudności. Przewód dwużyłowy po połączeniu z bolcami przeciąga się przez otwór w rękojeści i wyposaża we wtyczki bananowe lub końcówki przystosowane do zacisków na obu-dowie transformatora.

Końcówki grzejne (piszące) najlepiej zrobić z drutu chromonikielinowego (rys. 4) używanego na spirale do różnego rodzaju grzejników. Na początek warto wypróbować jedną końcówkę uniwersalną (rys. 5), za pomocą której można wypalać nawet dosyć skomplikowane kształty, a także cieniować motywy (rys. 6).

Wypalaniem można zdobić różne gatunki drewna. Najlepiej nadaje się do tego celu lipa, osika, olcha, topola, a także brzoza. Wypalanie napisów i motywów na miękkim drewnie wykonuje się lżej, a więc i szybciej niż na drewnie twardym.

Zdobiąc jakąś drewnianą powierzchnię należy zaczynać od dużych elementów, a kończyć na małych. Różnego rodzaju

drobne elementy ozdobne: gwiazdeczki, rozetki itp. (rys. 7) wypala się stopniowo, wg wypracowanego i wypróbowanego schematu, co też trzeba dokładnie poćwiczyć.

Zaprojektowany rysunek najczęściej przenosi się na drewno za pomocą kalki ołówkowej.

Pokazane na fotografiach rysunki statków żaglowych zostały przekalkowane z ilustracji zamieszczonych w czasopiśmie i wypalone na sklejce liściastej grubości 6 mm.

Na zakończenie kilka uwag o bezpiecznej pracy wypalarką. W czasie krótkotrwałych przerw w pracy nie należy odkładać uchwytu z nagrzanym elementem piszącym bez odłączenia transformatora od sieci. Rozgrzany grot łatwo może stać się przyczyną dotkliwych poparzeń, lub zapalenia się znajdujących się w pobliżu łatwopalnych przedmiotów.

Podczas pracy, z wypalanego drewna może wydzielać się nieco dymu, dlatego też czynności te trzeba przeprowadzać w dobrze wietrzonej pomieszczeniu.

Stefan Zbudniewek
